

На основу члана 31., 36а. и члана 40. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“, бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13-исправка, 108/13, 142/2014, 68/2015-др. Закон, 103/2015 и 99/16), и Фискалне стратегије за 2017. годину са пројекцијама за 2018. и 2019. годину, као и Упутства за израду програмског буџета Министарства финансија и листе униформних индикатора СКГО, Одељење за финансије и привреду Општинске управе Општине Владичин Хан, дана 28.07.2017. године, доставља корисницима буџета Општине Владичин Хан:

УПУТСТВО ЗА ПРИПРЕМУ БУЏЕТА ОПШТИНЕ ВЛАДИЧИН ХАН ЗА 2018. СА ПРОЈЕКЦИЈАМА ЗА 2019. И 2020.ГОДИНУ

УВОД

Овим Упутством се, у складу са Законом о буџетском систему и Фискалном стратегијом за 2017. годину са пројекцијама за 2018. и 2019. годину, достављају корисницима буџета Општине Владичин Хан смернице, оквири и рокови за припрему финансијских планова и захтева за средствима буџета Општине Владичин Хан у 2018. са пројекцијама за 2019. и 2020. годину.

I ПРАВНИ ОСНОВ

Поступак припреме и доношења буџета локалне власти уређен је Законом о буџетском систему.

Рокови за доношење Фискалне стратегије и достављање Упутства за припрему Одлуке о буџету локалне власти, уређени су чланом 31. Закона о буџетском систему, односно буџетским календаром.

На основу члана 40. Закона о буџетском систему, локални орган управе надлежан за финансије доставља упутство за припрему нацрта буџета локалне власти и обавештава директне кориснике буџетских средстава о основним економским смерницама за припрему буџета.

Овогодишњи процес израде буџета почиње без усвојене Фискалне стратегије за 2018-ту годину са пројекцијама за 2019. и 2020. годину и Упутства за припрему одлуке о буџету локалних власти за 2018. годину, због тога што Влада РС и Министарство финансија нису усвојили и доставили наведена документа у Законом прописаном року (15. јун односно 5. јул.).

Истовремено, Министарство финансија је објавило Упутство праћење и извештавање о учинку програма (мај 2017.) као и иновирано Упутство за израду програмског буџета које је ажурирано у априлу текуће године управо имајући у виду потребу детаљног праћења и извештавања о реализацији програма програмских активности и пројектата. Анекс 5 Упутства за израду програмског буџета готово је непромењен са 17 програма идентичних као и за претходну буџетску годину и додавањем нове програмске активности у оквиру програма 11- Социјална и дечија заштита – 0007 – Подршка матаријално угрожених лица /породица.

Уколико се у предстојећем периоду Упутством Министарства дефинишу другачији параметри од параметара дефинисаних овим Упутством, Одељење за финансије и привреду Општинске управе ће благовремено доставити Додатне инструкције за израду финансијских планова корисника буџета у поступку припреме нацрта Одлуке о буџету Општине Владичин Хан за 2018. годину са свим неопходним информацијама и објашњењима.

У погледу садржине предлога финансијског плана директних корисника средстава буџета сходно се примењују одредбе члана 37. истог Закона, односно предлог финансијског плана обухвата:

- 1) расходе и издатке за трогодишњи период, исказане по буџетској класификацији;
- 2) детаљно писано образложење расхода и издатака, као и извора финансирања,
- 3) родну анализу расхода и издатака,
- 4) програмске информације и
- 5) преглед примања за трогодишњи период на основу закључених споразума о зајмовима, као и оних чије је закључивање извесно у наредној фискалној години, а који представљају директну обавезу буџета Општине Владичин Хан.

Директни корисници обавезни су да, у складу са смерницама и роковима, траже од индиректних корисника за које су одговорни, да доставе податке неопходне за израду предлога финансијског плана директног буџетског корисника.

Истим чланом је предвиђено и да локални орган управе надлежан за финансије може да тражи непосредно од индиректних буџетских корисника податке о финансирању.

Чланом 41. Закона о буџетском систему дефинисано је да су индиректни корисници средстава буџета локалне власти обавезни да припреме предлог финансијског плана на основу смерница које се односе на буџет локалне власти.

На сајту Министарства финансија објављено је **Упутство за припрему програмског буџета** за нови начин планирања и исказивања података у програмском буџету.

Директни корисници буџетских средстава су одговорни да упутство са одговарајућим обрасцима доставе индиректним корисницима буџета у својој надлежности.

II ОПШТИ ДЕО

Упутство за припрему буџета Општине Владичин Хан за 2018. са пројекцијама за 2019. и 2020. годину садржи:

- 1) основне економске претпоставке и смернице за припрему буџета за 2018. и наредне две године,
- 2) опис планиране политике Општине Владичин Хан у 2018. и наредне две фискалне године,
- 3) процену прихода и примања и расхода и издатака за 2018. годину и наредне две фискалне године,
- 4) обим средстава који може да садржи предлог финансијског плана директног корисника средстава буџета за 2018. годину са пројекцијама за наредне две фискалне године,
- 5) смернице за припрему средњорочних планова директних корисника средстава буџета,
- 6) поступак и динамику припреме буџета Општине Владичин Хан и предлога финансијских планова директних корисника средстава буџета.
- 7) Начин исказивања родне анализе буџета Општине Владичин Хан и
- 8) Начин исказивања програмских информација у финансијским плановима корисника буџета

Предлог финансијског плана за буџетску и наредне две фискалне године треба доставити на прописаним обрасцима који су доступни на званичној интернет адреси општине www.vladicinhan.org.rs као и у Одељењу за финансије и привреду Општинске управе општине Владичин Хан. Предлог се доставља у писаном облику, потписан од стране директора или руководиоца корисника буџета и оверен печатом. Предлог мора бити са писаним образложењем за сваку врсту расхода и са наведеним правном основом и извором

финансирања. Предлог мора да садржи циљеве и индикаторе за сваку програмску активност и пројекат. Финансијски планови морају садржати и родну анализу расхода и издатака.

У складу са буџетским календаром **рок за доставу предлога финансијских планова је 1. септембар 2017. године** када су корисници буџета обавезни према Закону да доставе своје предлоге Одељењу за финансије и привреду. За све додатне информације око припреме финансијских планова можете се обратити Руководитељки Одељења за финансије и привреду на телефон 017/390-509 или мејлом на finansije@vladicinhan.org.rs.

1. ОСНОВНЕ ЕКОНОМСКЕ ПРЕТПОСТАВКЕ И СМЕРНИЦЕ ЗА ПРИПРЕМУ НАЦРТА БУЏЕТА ОПШТИНЕ ВЛАДИЧИН ХАН

Фискалном стратегијом за 2017. годину са пројекцијама за 2018. и 2019. годину (у даљем тексту Фискална стратегија) дефинисан је стратешки развојни оквир у оквиру кога је опредељена и економска политика за наредни средњорочни период. Основне карактеристике овог оквира су:

- Стратешка оријентација Републике Србије на процес европских интеграција и, са тим у вези, програм економских реформи који, између осталог, подразумева стварање стабилног економског и монетарног окружења, развој тржишне економије,
- Усвојен пакет мера за успостављање стабилности јавних финансија и целокупног макроекономског амбијента,
- Структурне реформе, са убрзаним опоравком привредне активности, и континуираним смањењем фискалног дефицита
- наставак примене структурних реформи, посебно у домену јавних предузећа, као и подизање ефикасности јавног сектора
- Унапређење пословног и инвестиционог амбијента у циљу стварања основе за оживљавање привредне активности

Основни циљеви и приоритети фискалне политике у наредном периоду су:

- јасна приоритизација капиталних/инвестиционих пројеката у којима ће држава имати улогу инвеститора и превођење других таквих пројеката на модел концесионог финансирања и јавно-приватних партнерстава;
- јачање пореске дисциплине која подразумева побољшање система наплате пореза и смањење сиве економије односно пореске евазије;
- разматрање, у средњем року, постепеног пребацивања тежишта пореске политике са намета на рад на друге изворе пореских прихода, и то искључиво на начин који би са сигурношћу био најмање билансно неутралан;
- јачање дугорочне фискалне одрживости кроз спровођење структурних реформи, посебно реформи јавног сектора.
- Рационализација јавног сектора кроз унапређење и корпоратизацију пословања у јавним предузећима,
- Политика расхода усмерава се на поштовање посебних фискалних правила у делу индексација плата и пензија као и кроз наставак релативног смањења текућих расхода (нарочито за субвенције и буџетске кредите привреди).

У даљем тексту дајемо преглед појединих макроекономских показатеља који су од значаја за израду Буџета Општине Владичин Хан за 2018. и наредне две фискалне године а на

основу последњих пројекција Народне Банке Србије, Републичког Завода за статистику и Министарства финансија**Табела: Пројекција основних макроекономских показатеља РС у периоду 2016– 2019. год**

	Процена	ПРОЈЕКЦИЈА		
	2016	2017	2018	2019
БДП, у млрд. динара – текуће цене	4.203,5	4,396,7	4,678,1	4,987,5
Реални раст БДП	2,7	3,0	3,5	3,5
Реални раст појединих компоненти БДП, %				
Лична потрошња	-0,6	1,4	2,2	2,9
Државна потрошња	3,9	1,6	2,6	2,3
Инвестиције	6,4	5,7	5,7	4,9
Извоз робе и услуга	9,2	7,7	7,7	7,6
Увоз робе и услуга	6,2	5,3	5,8	6,3
Салдо робе и услуга, у ЕУР, % БДП	-7,9	-7,7	-7,0	-6,4
Инфлација, просек периода, у %	1,1	2,4	3,0	3,0
Инвестициони ратио, % БДП	18,5	19,0	19,3	19,4

Извор: Фискална стратегија за 2017. са пројекцијама за 2018. и 2019. годину - МФИН

Даљу консолидација јавних финансија има своје импликације на смањење масе зарада у јавном сектору, смањења субвенција и осталих текућих расхода из буџета уз истовремено повећање инвестиционе потрошње.

2. ОПИС ПЛАНИРАНЕ ПОЛИТИКЕ ОПШТИНЕ ЗА ПЕРИОД 2018-2020. ГОДИНЕ

У периоду од 2018. до 2020.године Општина Владичин Хан ће обављати изворне, поверене и пренесене надлежности у складу са Уставом Републике Србије и Законом о локалној самоуправи, као и другим законским и подзаконским актима којима се регулишу надлежности локалних самоуправа у Србији.

Приоритети у 2018. години су:

- 1. Економски развој Општине** – Уважавајући реалност оснивања малих и средњих предузећа као носиоца развоја у будућности, и смањења незапослености, неопходно је подстаћи развој производних предузећа и привлачење страних и домаћих инвеститора. Економски раст и повећање запослености су, пре свега, детерминисани ангажовањем локалне заједнице у синергији са осталим секторима. Због тога треба унапредити рад локалне администрације у складу са потребама будућих инвеститора, убрзањем административних поступака и стварањем климе да су институције на располагању привреди, постављањем сајта за нове инвеститоре са ГИС-ом у функцији одрживог развоја, утемељењем рада Канцеларије за локални економски развој, даљим развојем индустријске зоне улагањем у проширење њене територије и инфраструктурно опремање, изградњом и развојем сеоске и градске инфраструктуре – путне, водоводне, канализационе, телекомуникационе, електро-мреже. Активирање постојећих производних објеката (brownfield investicije).
- 2. Развој пољоприведе и села** – Владичин Хан, због својих природних карактеристика – рељеф, заступљеност пољопривредног земљишта, клима..., има велики потенцијал у пољопривредном сектору, који није у потпуности искоришћен. Први предуслов за то јесте побољшање инфраструктуре у селима у средњорочном периоду (стабилно електрично напајање, путна мрежа, комуникације, доступна градска пијаћа вода, канализација, школе,

вртићи, здравствене амбуланте, културни и спортски садржаји, обнова домова културе тамо где су они стари, или изградњу нових тамо где их нема...). Припрема избалансираног плана улагања у свим насељима на територији Општине, чиме би се недвосмислено подржало очување села и живота младих који у њима живе. Тежиште политике развоје пољопривреде у наредном периоду је на укрупњавању газдинстава и осавремењавању производње која је више специјализована и фокусирана на захтеве тржишта. Такође, посебну пажњу треба усмерити ка едукацији пољопривредника што јесте ефикасан и најбржи начин да се унапреди пољопривредна производња. Потребно је направити дугорочан план едукације, користећи што је могуће више различитих начина пласирања информација; стручна предавања, издавање публикација, организовање демонстрационих дана; Смањење хемијског загађења путем едукације произвођача.

3. **Развој и унапређење инфраструктуре** – У плану је решавање проблема снабдевања пијаћом водом грађана у сеоским месним заједницама и у високим зонама на територији града. Обезбедиће се средства за асфалтирање деоница до неколико месних заједница код којих је висока фреквенција саобраћаја. Вршиће се уређење паркова у граду, изградња дечјих игралишта у сеоским месним заједницама, одржавање постојећих како малих, тако и великих спортских терена и даље уређење Спортског центра. Развој инфраструктуре у наредном петогодишњем периоду детаљно је разрађен Планом капиталних инвестиција Општине Владичин Хан за период 2016-2020. године.
4. **Социјална заштита** – У веома тешкој економској и социјалној ситуацији великог броја грађана Општине, посебно треба водити рачуна о најугроженијим социјалним категоријама, као што су особе са инвалидитетом, деца, стари, Роми и социјално угрожене породице. Полазна основа за вођење одговорне социјалне политике Општине Владичин Хан је Одлука о правима из области социјалне заштите Општине, донета од стране Скупштине Општине. Права и услуге које су предвиђене овом одлуком се остварују преко Центра за социјални рад и Општине Владичин Хан у сарадњи са удружењима грађана са територије Општине. Потребно је финансирати и обезбедити следеће социјалне услуге: Помоћ у кући, Дневни боравак за децу са сметњама у развоју, Саветовалиште за подстицање развоја младих, Прихватилиште за одрасла и стара лица, Прихватилиште за жене и децу жртве насиља у породици и жртве трговином људима, Социјално становање у заштићеним условима. Побољшати квалитет народне кухиње и укључити што више добротвора за функционисање Народне кухиње.
5. **Образовање, култура, информисање и верска питања.** Општина ће финансирати законом прописане обавезе у вези функционисања предшколског васпитања, основног и средњег образовања, обавезе из колективних уговора, али и обнову школских зграда и набавку наставних средстава. Наставља се стипендирање студената и ученика са територије Општине. У области културе ће се наставити са планирањем и реализацијом културних манифестација као и обезбеђивање средстава за задовољење потреба у овим областима, нарочито оних манифестација које имају дугу традицију и афирмативне резултате у својој културној мисији. Повећаће се надзор над коришћењем средстава за реализацију пројеката и програма из области културе. Подстицаће се развој културног и уметничког стваралаштва на територији Општине. У области информисања и верских заједница Општина ће поштовати законске обавезе.
6. **У циљу заштите животне средине** – Општина ће донети Програм заштите и унапређења животне средине за 2018. годину којим ће распоредити наменска средства чиме ће предузети све неопходне мере заштите и очувања воде, ваздуха, земљишта, јавних зелених површина, хуманог решавања проблема паса луталица, али и решавања проблема буке, отпада, хемијског загађења земљишта, и едукације и подизања еколошке свести наших грађана.

7. **Спорт** – приоритет је масовност бављења спортом свих узраста, посебно деце, младих, особа са инвалидитетом и старих. Укључивање што већег броја ученика у програме школског спорта у оквиру школских секција и ваннаставних спортских активности. Унапређења подршке клубовима и спортовима од посебног значаја за Општину. Подршка изградњи и адаптацији спортске инфраструктуре и обезбеђивање адекватних услова за бављење спортом. Опремање објеката за рекреативно бављење спортом спортским справама и реквизитима. Изградња, обележавање и одржавање стазе за шетњу, бицикличких стаза, јавних вежбалишта и теретана на отвореном. Са новим законом о спорту кључну улогу у сагледавању потреба из области спорта, планирању и координисању свих спортских удружења и актера из области спорта врши Спортски савез Општине.
8. **Реформа Општинске управе** – Брза, флексибилна и ефикасна општинска управа један је од основних предуслова привредног и друштвеног развоја Општине Владичин Хан. Управо ефикасност Општинске управе је основни принцип којим ћемо се руководити у будућности. Од рада Општинске управе и свих осталих установа и јавних предузећа зависи функционисање читаве општине и тај рад мора бити на највишем нивоу.

Сходно набројаним приоритетима, Стратегија одрживог развоја Општине Владичин Хан и План капиталних инвестиција Општине утврђују **следеће капиталне инвестиције** које треба реализовати као приоритетне у следећем трогодишњем периоду:

Збирна листа капиталних пројеката општине Владичин Хан за период 2016-2020

Назив пројекта	Шифра и назив програма	Вредност (РСД)
Развој и инфраструктурно опремање индустријске зоне ЈУГ - Сува Морава	П3- ЛЕР 1501-0002	70.000.000
Постављање цевовода од акумулације „Јелашничка река“ до постројења за прераду питке воде у општини В. Хан - документација	П2-Комунал делатност 0601-0001	3,000.000.000
Уређење атарских путева - 20 км путни правци Бачвиште, Кацапун, Репиште	П7-Путна инфраструктура. 0701-0002	15,000.000
Реконструкција и модернизација путева у сеоским МЗ у дужини од 19 км, Прекодолце, Јабуково, Полом и Стубал, Летовиште, Репиште и Мртвица.	П7-Путна инфраструктура 0701-0002	50,000.000
Реконструкција и изградња улица у граду – Београдска, Моше Пијаде, Боре Станковића, Вељка Влаховића, Ширине,	П7-Путна инфраструктура 0701-0002	25,000.000
Уређење споменика природе „Јовачка језера“ и „Кукавица“	П4- Туризам 1502-0001	3,000.000
Уређење рекреативних , дечијих, спортских игралишта и теретана у граду и селима	П14- Развој спорта и омладине, 1301-0003	5,000.000
Изградња новог објекта Дечјег вртића у граду	П8 – Предшколско образовање, 2001-0001	30,000.000
Реконструкција парног грејања у О.Ш. "Бранко Радичевић"	П9-Основно образовање 2002-0001	16,650.000
Изградња игралишта на отвореном простору и оградавање ОШ Бранко Радичевић	П9-Основно образовање 2002-0001	14,000.000
Реконструкција уличне расвете и замена живиних сијалица натријумовим и ЛЕД сијалицама у Владичином Хану и 17 МЗ	П2-Комунална делатност 0601-0010	10,000.000
Реконструкција и санација учионица, водоводне и канализационе мреже и санитарних чворова у објектима образовања	П9 и П10 основно и средње образовање	3,500.000

Назив пројекта	Шифра и назив програма	Вредност (РСД)
	2002-0001 и 2003-0003	
Изградња објекта за смештај и исхрану ученика	П10 Средње образовање 2003-0001	93,500.000
Субвенционисање увећања сточног фонда квалитетним расама код ИПКГ	П5 развој пољопривреде 0101-0002	8,000.000
Уклањање дивљих депонија уз ангажовање радно способних социјално угрожених стан.	П2-Комунална делатност 0601-0003	6,200.000
Уређење и регулација водотокова река и потока на територији Општине Владич. Хан	П2-Комунална делатност 0601-0014	2,000.000
Реконструкција котларнице средњих школа	П10 Средње образовање 2003-0001	15,000.000
Унапређење воћарске производње кроз подршку примени нових технологија	П5 развој пољопривреде 0101-0002	4,000.000
Изградња магистралног цевовода од МЗ Сува Морава до МЗ Мазараћ 11км	П2-Комунал делатност 0601-0001	45,000.000
Санација клизишта у Пољани	П1 Локални развој и план. 1101-0002	35,000.000

Извор: План капиталних инвестиција Општине Владичин Хан за период 2016-2020

3. ПРОЦЕНА ПРИХОДА И ПРИМАЊА И РАСХОДА И ИЗДАТАКА ЗА 2018. И НАРЕДНЕ ДВЕ ГОДИНЕ

Полазна основа за планирање обима буџета за 2017. годину су планирани приходи и примања из Одлуке о буџету Општине Владичин Хан за 2017. годину, као и планирани расходи и издаци из ове Одлуке уз инфраструктурне приоритете прецизиране Планом капиталних инвестиција.

У складу са подацима о реализацији прихода у претходним годинама, планираним приходима и примањима из Одлуке о буџету Општине Владичин Хан за 2017. годину, као и параметрима датим у Фискалној стратегији за 2017. са пројекцијама за 2018. и 2019. годину, израђена је пројекција буџетских прихода и примања у буџету Општине за наредни период:

Табела-Пројекција прихода и примања у периоду од 2018. до 2020. године (у хиљадама динара)

ПРИХОДИ И ПРИМАЊА	2016. Остварење	2017. процена	2018. Пројекција	2019. Пројекција	2020. Пројекција
1. Порези	205.433	206.500	210.000	214.000	236.000
<i>1.1. Порез на доходак, добит и капиталне добитке</i>	161.388	165.250	168.000	170.000	190.000
<i>1.2. Порез на имовину</i>	27.577	26.500	27.000	28.000	30.000
<i>1.3. Порез на добра и услуге</i>	8.285	7.750	8.000	9.000	10.000
<i>1.4. Други порези</i>	8.183	7.000	7.000	7.000	6.000
2. Донације од међународних организација	6.560	16.000	20.000	20.000	30.000
3. Трансфери од других нивоа власти	273.942	336.000	300.000	300.000	320.000
4. Други приходи	48.639	53.400	55.000	60.000	60.000
5. Примања од продаје нефинансијске имовине	111.103	89.100	60.000	10.000	10.000
7. Пренета средства из претходне године	72.868	105.000	35.000	6.000	5.000
УКУПНО	718.704	806.000	680.000	610.000	661.000
ПРИХОДИ ИЗ ОСТАЛИХ ИЗВОРА ФИНАНСИРАЊА		108.424	110.000	110.000	110.000
УКУПНО (БУЏЕТ+ОСТАЛИ ИЗВОРИ):		914.424	790.000	720.000	771.000

Процена буџетских прихода и примања за 2018. годину, као што је видљиво из табеларног прегледа, износи **680.000.000,00** динара. Уколико се на наведени износ укључи процена прихода корисника буџета из других извора финансирања за 2018. годину у износу од 110.000.000,00 динара, укупно пројектовани приходи и примања за 2018. годину износе **790.000.000,00** динара.

Потребно је напоменути да у наведену процену средстава за 2018. годину нису укључени евентуални наменски трансфери од надлежних Министарства који у моменту израде овог Упутства нису извесни са високим степеном вероватноће; уколико се одобре средства за финансирање пројеката за која корисници буду конкурисали план прихода буџета биће коригован Решењем о увећању апропријација у складу са наменом дефинисаном сваким конкретним уговором.

Такође, процена обима буџета за 2018. годину и наредне две године извршена је под условом да се буџет Општине Владичин Хан додатно не задужује код пословних банака.

Из наведених средстава финансираће се редовна потрошња буџетских корисника у 2018. и наредне две године, расходи предвиђени програмима коришћења наменских средстава и капитални односно инфраструктурни пројекти дефинисани Планом капиталних инвестиција Општине.

Табела-Пројекција расхода и издатака у периоду од 2018. до 2020. год. (у 000 дин.)

РАСХОДИ И ИЗДАЦИ	2016. оствар.	2017. процена	2018. пројекц.	2019. пројекц.	2020. пројекц.
Укупни расходи и издаци					
1. Текући расходи	534.404	602.950	547.000	537.000	542.000
1.1. Расходи за запослене	120.445	127.900	130.000	130.000	132.000
1.2. Коришћење роба и усл.	194.573	239.900	210.000	196.000	192.000
1.3. Отплата камата	215	0	0	0	0
1.4. Субвенције	59.145	56.750	50.000	50.000	50.000
1.5. Донације и трансфери	103.225	96.700	95.000	95.000	98.000
1.6. Социјална помоћ	12.299	10.410	10.000	16.000	17.000
1.7. Остали расходи	44.502	60.290	40.000	37.000	40.000
1.8. Средства резерве	0	11.000	12.000	13.000	13.000
2. Капитални издаци	72.549	203.050	133.000	73.000	119.000
2.1. Основна средства	65.015	186.050	118.000	73.000	114.000
2.2. Природна имовина	7.534	17.000	15.000	0	5.000
3. Набавка фин.имовине	6.643	0	0	0	0
3.1. Отплата главнице	6.643	0	0	0	0
УКУПНО(РАСХОДИ И ИЗДАЦИ)	613.596	806.000	680.000	610.000	661.000

4. ОБИМ СРЕДСТАВА БУЏЕТСКИХ КОРИСНИКА

Предлози финансијских планова буџетских корисника за 2018. годину попуњавају се на основу достављеног обима средстава – лимита од стране Одељења за финансије и привреду Општинске управе. Од буџетских корисника се очекује да одговорно и у складу са својим надлежностима а применом принципа штедње и рационализације расхода, као и могућностима укупног буџетског оквира, распореде предложени обим средстава по програмима, програмским активностима и пројектима. Укупан збир предлога не сме да прелази укупан предложени обим средстава додељен буџетском кориснику.

Уколико се услед доношења нових прописа укаже потреба за активностима, односно услугама који нису постојали у буџетима претходних година, а изискују повећање финансијских средстава потребних за њихову реализацију, буџетски корисник је у обавези да у оквиру садржаја програма, односно текућих активности или пројекта, детаљно образложи да се ради о новим активностима, односно услугама за које је потребно обезбедити средства изнад лимита утврђених овим Упутством.

Уколико корисник има потребе за додатним програмима, програмским активностима и/или пројектима, чије остварење премашује износ предложеног обима буџетских средстава, посебно ће те програме/програмске активности/пројекте исказати као захтев за додатно финансирање програма/програмске активности/пројекта.

У процесу планирања средстава мора се поштовати исказивање прихода и примања, односно расхода и издатака на основу система јединствене буџетске класификације, у складу са стандардним класификационим оквиром утврђеним *Правилником о стандардном класификационом оквиру и контном плану за буџетски систем* (Службени гласник РС, бр. 16/2016 и 49/2016). За примену програмске класификације потребно је користити шифре програма и програмских активности из Анекса 5 – Упутства за израду програмског буџета.

Планирање, извршавање и контрола финансијског плана буџетског корисника вршиће се **на четвртном нивоу економске класификације**. Предложени износи средстава исказују се у апсолутним износима, с тим што се препоручује заокруживање износа на хиљаде динара (задње три цифре нуле).

Субвенције јавним нефинансијским предузећима сагледане су у оквиру програмских лимита Општинске управе везаних за примарну делатност ових привредних субјеката о чему ће детаљније обавештење бити прослеђено сваком од јавних предузећа понаособ. У складу са остављеним финансијским простором за субвенционисање од стране Општине Владичин Хан, Јавна предузећа ће бити у обавези да израде Програм коришћења субвенција који се обавезно мора усвојити од стране Скупштине Општине Владичин Хан. Овако усвојен документ у складу са остављеним лимитом, биће неопходан документ за преносе средстава по захтевима јавних предузећа.

Лимити расхода и издатака (класе 4 и 5) по буџетским корисницима за 2018. годину и наредне две фискалне године, дати су у следећој табели: (у хиљадама динара)

Раз-део	Програм Класиф.	Назив корисника	2017. процена	2018. пројекција	2019. пројекција	2020. пројекција
1	СКУПШТИНА ОПШТИНЕ		5.600	5.500	5.500	8.000
2	ОПШТИНСКО ВЕЋЕ		6.500	6.500	6.500	7.000
3	ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ		5.280	5.500	5.800	6.500
4	ОПШТИНСКИ ЈАВНИ ПРАВОБРАН.		1.860	2.000	2.200	2.500
5	ОПШТИНСКА УПРАВА		786.760	654.500	585.000	637.000
5-1	0602	Опште услуге локалне сам.	164.760	150.000	140.000	145.000
5-1	1101	Урбанизам и прос. планир.	10.100	5.000	4.000	4.000
5-1	1102	Комунална делатност	117.300	95.000	90.000	95.000
5-1	0701	Организација саобраћаја и саобраћајне инфраструктуре	97.200	62.500	45.000	56.000
5-1	2001	Предшколско образ. и васп.	16.300	0	0	0
5-1	2002	Основно образовање	65.630	50.000	45.000	50.000
5-1	2003	Средње образовање	19.700	20.000	16.000	19.000
5-1	0901	Социјална и дејча заштита	32.830	34.000	30.000	32.000
5-1	1801	Здравствена заштита	8.900	9.000	8.000	9.000
5-1	1201	Култура и информисање	7.000	7.000	6.000	7.000
5-1	1301	Развој спорта и омладине	3.000	2.000	1.000	1.500
Укупно глава 1. раздела 5.			542.720	434.500	385.000	418.500
5-2		ПУ ПЧЕЛИЦА	47.320	47.500	48.000	49.000
5-3	1301	УСЦ КУЊАК	22.920	23.000	21.000	22.000
5-4	1301	БУЏЕТ. ФОНД ЗА СПОРТ	19.100	19.000	19.000	20.000
5-5	ЦЕНТАР ЗА КУЛТУРНУ ДЕЛАТНОСТ, ТУРИЗАМ И БИБЛИОТЕКАРСТВО					
5-5	1201	Развој културе и информис.	19.300	19.000	18.000	19.000
5-5	1502	Развој туризма	8.550	8.500	8.000	8.500
Укупно глава 5. раздела 5.			27.850	27.500	26.000	27.500
5-6	1501	БФ ЗА РАЗВОЈ	38.350	35.000	25.000	30.000
5-7	0101	БФ ЗА РАЗВОЈ ПОЉОП.	43.950	30.000	25.000	30.000
5-8	0401	БФ ЗА ЗАШТИТУ И УНАП. ЖИВ. СРЕДИНЕ	44.550	38.000	36.000	40.000
УКУПНО (1 до 5)			806.000	674.000	605.000	661.000

5. СМЕРНИЦЕ ЗА ПРИПРЕМУ ФИНАНСИЈСКИХ ПЛАНОВА КОРИСНИКА БУЏЕТА

Приликом планирања предлога финансијског плана треба имати у виду следеће параметре:

Планирање масе средстава за плате запослених у 2018. години

1. Законско уређење плата

Плате запослених код корисника буџета локалне власти уређене су у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 62/06,...99/14), Законом о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних

примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, број 116/14) и Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата именованих и постављених лица и запослених у државним органима („Службени гласник РС“, бр. 44/08 – пречишћен текст и 2/12).

Приликом обрачуна и исплате плата примењују се основице према закључцима Владе Републике Србије 05 Број: 121-13957/2014 и 05 Број: 121-13956/2014 од 6. новембра 2014. године.

Нова законска регулатива подразумева примену Уредбе о критеријумима за разврставање радних места и мерилима за опис радних места службеника у аутономним покрајинама и јединцама локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 88/16) почев од 01.12.2016. године, Закона о запосленима у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе („Службени гласник РС“, број 21/16) који се примењује почев од 01.12.2016. године као и Закона о систему плата запослених у јавном сектору („Службени гласник РС“, број 18/16) који се примењује почев од 01.01.2017. године.

Иако поменути прописи суштински значе потпуно нов начин исказивања плата, предвиђено је да на почетку њихове примене „запослени задржава затечену плату на радном месту на које је био распоређен, односно чије послове обавља на дан почетка примене посебних закона, уз одређивање начина прилагођавања те плате, којим ће се обезбедити њено усаглашавање са платом коју би остварио применом одредаба горе набројаних и посебних закона а који мора бити постепен и прилагођен буџетским ограничењима“.

2. Законом уређена основица за обрачун плата

На предлог Владе Републике Србије Народна скупштина је донела Закон о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава који је објављен у „Службеном гласнику РС“, број 116/14 од 27. октобра 2014. године.

Према члану 1. Закона привремено се уређује основица односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде, за обрачун и исплату плата односно зарада као и других сталних примања изабраних, именованих, постављених и запослених лица код корисника јавних средстава.

У складу са чланом 5. став 1. Закона, основица за обрачун и исплату плата код корисника јавних средстава, утврђена законом, другим прописом или другим општим или појединачним актом, који је у примени на дан доношења овог закона, умањује се за 10%.

Законом о систему плата запослених у јавном сектору основица се дефинише као јединствена за све запослене чије се плате исплаћују из буџета Општине и дефинише се Одлуком о буџету Општине, у складу са масом средстава опредељеном за обрачун и исплату плата, уз претходно прибављено мишљење социо економског савета.

3. Планирање масе средстава за плате корисника буџета за 2018. годину

У недостатку детаљних инструкција, предлагемо да **Корисници у предлогу финансијског плана у 2018. години могу планирати масу средстава потребну за исплату дванаест месечних плата запослених које се финансирају из буџета Општине Владичин Хан, полазећи од укупног износа средстава за плате који је планиран у складу са одредбама Одлуке о буџету Општине за 2017. годину** . Исти начин процене треба применити и за 2019. и 2020. годину, при чему се ограничење односи на укупно планиране плате из буџета локалне власти, на економским класификацијама 411 - Плате, додаци и накнаде запослених (зараде), 412 - Социјални доприноси на терет послодавца и 465 – остале дотације и трансфери. Уколико у наредном периоду уследи повећање

плата исто ће бити амортизовано пропорционалним смањењем износа средстава на економској класификацији 465 – а у корист конта 411 и 412.

Као и у претходним годинама, и у буџетској 2018. години, не треба планирати обрачун и исплату божићних, годишњих и других врста награда и бонуса предвиђених посебним и појединачним колективним уговорима, за директне и индиректне кориснике буџетских средстава локалне власти, осим јубиларних награда за запослене који су то право стекли у 2018. години.

Такође, у 2018. години не могу се исплаћивати запосленима код директних и индиректних корисника буџетских средстава локалне власти, награде и бонуси који према међународним критеријумима представљају нестандартне, односно нетранспарентне облике награда и бонуса.

Остале економске класификације у оквиру групе 41 – Расходи за запослене, планирати крајње рестриктивно

Напомињемо да претходну пројекцију дајемо са резервом, обзиром да нема конкретних инструкција у погледу планирања обима средстава за исплату плата запослених у државним органима односно у локалној самоуправи са виших нивоа власти. Уколико дође до евентуалних измена, извршиће се корекција обрачуна потребних средстава за исплату плата буџетских корисника.

- За средстава која су потребна за исплату отпремнина потребно је навести планирани број запослених (сачинити списак) који ће у току 2018. године остварити право на отпремнину и исказати потребна средства за исплату отпремнине.

- Износ средстава за јубиларне награде мора се прецизно и одговорно планирати код свих буџетских корисника. У образложењу је потребно навести списак запослених који ће у 2018. години остварити право на јубиларну награду као и потребне износе. Запосленима за које се у току године испостави да имају право на исплату јубиларне награде, а не налазе се на списку, јубиларна награда ће након приложене одговарајуће правдајуће документације, бити исплаћена, с тим што ће се за тај износ умањити средства на другим економским класификацијама у финансијском плану корисника.

Група конта 42 – Коришћење услуга и роба

- У оквиру групе конта 42 треба сагледати могућност уштеде, пре свега у оквиру економских класификација 422-Трошкови путовања, 423-Услуге по уговору и 424- Специјализоване услуге, а настојати да се не угрози извршавање сталних трошкова (421-Стални трошкови).

- Средства за сталне трошкове (економска класификација 421) планирати на основу осмомесечног извршења у 2017. години и очекиваног нивоа извршења ових расхода до краја године, увећано за пројектовану инфлацију за 2017. годину.

- Угоститељске услуге и трошкове репрезентације, као чисте дискреционе расходе, планирати уз максималну штедњу и одговорност према пореским обвезницима који издвајају значајна средства из својих кућних буџета за функционисање органа Општине.

- Средства за текуће одржавање опреме и објеката (425-Текуће поправке и одржавање) планирају се по приоритетима.

Група конта 45 – Субвенције

- Износ субвенција у 2018. години треба планирати у складу са политиком расхода за 2017. годину, којом је предвиђено смањивање расхода за субвенције на свим нивоима власти.

- **Јавно предузеће које користи или намерава да користи било који облик буџетске помоћи (субвенције, гаранције или другу врсту помоћи) дужно је да предложи посебан програм који садржи висину, намену и динамику коришћења средстава.** Посебан програм се сматра донетим када

на њега да сагласност Општинско веће Општине Владичин Хан (члан 61. Закона о јавним предузећима „Службени Гласник РС“, број 15/2016).

Група конта 46 – Донације дотације и трансфери

- Законом о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, број 116/14) створена је обавеза планирања средстава на економској класификацији 465112 за све кориснике буџета Општине Владичин Хан који плату примају на економским класификацијама 411 и 412. Висину ових средстава планирати у складу са законским ограничењима
- На економским класификацијама групе 46 исказују се расходи индиректних корисника буџета и то: Школа у основном и средњем образовању, Центра за социјални рад, Дома здравља и Повереништва за избеглице. Ови корисници своје финансијске планове подносе на економским класификацијама класе 4 и 5 на четвртог нивоу аналитике док се у буџету исказују кроз трансфере.

Група конта 48 – Остали расходи

Остали расходи (група конта 48) планирају се највише до износа опредељеног буџетом за 2017. Средства планирана на економској класификацији 481 - Дотације невладиним организацијама. Потребно је да се посебно, на аналитичан и детаљан начин исказу расходи путем дотација, односно средства која се планирају у наредној години морају бити распоређена по областима усклађеним са програмском структуром.

У циљу транспарентнијег приказивања средстава намењених за финансирање редовног рада политичких субјеката, у складу са Законом о финансирању политичких активности („Службени гласник РС“, број 43/11), потребно је, у опису апропријације економске класификације 481 -Дотације невладиним организацијама, посебно исказати средства за наведену намену.

У циљу благовременог сагледавања висине и динамике измиривања обавеза по судским процесима који у у току, неопходно је да корисници буџета доставе детаљан преглед свих судских спорова са што тачније утврђеним износом вредности спора у очекиваном моменту наплате као и што тачније предвиђеним моментом наплате.

Класа 5 - Издаци за нефинансијску имовину

- Набавку административне опреме и других основних средстава (економска класификација 512) за редован рад који се не сматрају капиталним инвестицијама у смислу вишегодишњих пројеката, потребно је планирати уз максималне уштеде само за набавку неопходних средстава за рад. Неће се извршити плаћање из буџета Општине за набавку опреме која није планирана финансијским планом на почетку године и није прецизно наведена у образложењу. Приликом планирања потребно је информисати се о свим алтернативним изворима финансирања као што су: сопствени приходи, конкурси и фондови међународних организација, републичких органа и других донатора.

Важно је да корисници не исказују као капиталне издатке текуће поправке и одржавање зграда, објеката и опреме, већ да расходе за те намене (за молерске, зидарске радове, поправке електронске и електричне опреме итд.) планирају на економској класификацији 425 -Текуће поправке и одржавање, а само ако се ради о капиталном инвестиционом одржавању, средства треба планирати на контима групе 51, 52 и 54.

- На контима групе 51, 52 и 54 планирају се средства за капиталне пројекте.

Корисници могу преузети обавезе по уговору само за капиталне пројекте у складу са предвиђеним средствима из прегледа планираних капиталних издатака буџетских корисника за текућу и наредне две

буџетске године у општем делу буџета за текућу годину, укључујући и потребна средства до завршетка капиталних пројеката, односно након три фискалне године. Корисници су обавезни да, пре покретања поступка јавне набавке за преузимање обавеза по уговору за капиталне пројекте, прибаве сагласност надлежног органа.

Сходно наведеном, буџетски корисници који планирају реализацију капиталних пројеката морају доставити списак капиталних пројеката са процењеном вредношћу на прописаним обрасцима-Преглед капиталних пројеката за период 2018-2020. године, како би након разматрања, били уврштени у План капиталних инвестиција.

Капитални пројекти су пројекти чија реализација (извођење) траје дуже од годину дана и чији је век трајања, односно коришћења дужи од пет година. Капитални пројекти укључују вишегодишње финансирање и релативно велике издатке у садашњости, за које се очекује да ће генерисати корист односно добит у годинама након реализације.

На основу свеобухватне процене потреба, потребно је рангирати капиталне пројекте по приоритетима, у складу са усвојеним стратешким документима, водећи рачуна да приоритет у финансирању имају већ започети пројекти, чија је даља реализација оправдана.

Капитални пројекти се односе на:

1. изградњу (куповину) зграда и грађевинских објеката и објеката инфраструктуре од интереса за локалну самоуправу;
2. унапређење односно капитално одржавање постојећих зграда и грађевинских објеката и објеката инфраструктуре од интереса за локалну самоуправу;
3. обезбеђивање земљишта;
4. пројектно планирање;
5. набавку опреме и машина чији је век трајања односно коришћења дужи од пет година.

НАПОМЕНА:

Расходи који се финансирају из сопствених и осталих прихода корисника морају бити у висини процењених сопствених прихода, односно мора постојати равнотежа између планираних прихода и расхода, тако да расходи не могу бити ни већи, ни мањи од пројектованих прихода из сопствених и осталих прихода. **За кориснике је исказивање расхода који се финансирају из других извора који нису буџетски (сопствени приходи, донације и слично), посебно важно, с обзиром да су у складу са Законом, предвиђене посебне апропријације у Одлуци о буџету из наведених износа прихода. Услов за коришћење остварених сопствених прихода за одређену намену, биће да је расход планиран у буџету.** Препоручује се свим буџетским корисницима да редовно прате и пријављују пројекте на основу конкурса које расписују надлежна министарства, фондови и међународне организације. Како би запослени могли да адекватно припремају предлоге пројеката за ванбуџетско финансирање и повећају шансе за одобрење истих, потребно је да темељно проуче приручнике за припрему пројеката који се финансирају из фондова Европске уније, амбасада, и других међународних организација. Приручници¹ су лако доступни на интернету а већина њих се може бесплатно преузети са званичног веб сајта Сталне конференције градова и општина (СКГО).

Социо-хуманитарне организације са седиштем односно делокругом рада на територији Општине Владичин Хан **подносе своје предлоге након расписивања јавног конкурса** за финансирање или суфинансирање програма и пројеката из области друштвеног социјалне политике које расписује Општинско веће Општине Владичин Хан.

Конкурси ће бити расписивани и за невладине организације чији је делокруг рада у области спорта, културе, омладинске политике и екологије односно заштите животне средине док ће се **Финансирање медија од локалног и регионалног значаја** вршити путем јавног конкурса у складу са Законом о јавном информисању и медијима.

САДРЖАЈ ЗАХТЕВА БУЏЕТСКОГ КОРИСНИКА

На основу Упутства за припрему буџета, корисници буџетских средстава израђују предлог средњорочног и годишњег финансијског плана.

Предлог финансијског плана корисника буџетских средстава за 2018. и наредне две године, треба да се састоји од :

- Табеле 1. - Програм
- Табеле 2. - Програмска активност
- Табеле 3. - Пројекат
- Табеле 4. - Захтев за додатна средства – програмска активност/пројекат
- Прилог 1. – Преглед броја запослених, укључујући Т1, Т2, Т3, Т4, Т5, Т6, Т7, Т8
- Прилог 2. - Преглед капиталних пројеката за период од 2018-2020. Године
- Прилог 3. – Комисије и уговори
- Писано образложење за сваки појединачни захтев рашчлањено по контима
- За јавна предузећа – Посебан програм коришћења субвенција.

У складу са чланом 122. Закона о буџетском систему, одредбе овог закона, које се односе на програмски део буџета, постоји обавеза корисника буџетских средстава да припреме предлоге финансијских планова (као саставног дела програма пословања/рада) по програмском моделу. Упућујемо кориснике буџета да се на интернет страници Министарства финансија налази Упутство за израду програмског буџета које је потребно користити за припрему предлога финансијских планова за 2018. годину и две наредне године. Нарочито је потребно обратити пажњу на шифарник програма, програмских активности и пројеката који су дати у прилогу овог упутства.

Упутство за израду програмског буџета даје детаљно образложење методологије припреме пројеката, програмских активности и програма, дефиниције основних појмова као и Анекс 5 - Униформни програми и програмске активности јединица локалне самоуправе.

По потреби, ЈЛС утврђују додатне програмске активности и пројекте – у оквиру дефинисаних програма, у складу са својим специфичним надлежностима и својим стратешким плановима и циљевима.

СКГО је утврдила и доставила листу униформних индикатора које достављамо у прилогу овог упутства. Применом ових индикатора пружају се подаци о општим достигнућима униформних програма и програмских активности, као и статистички подаци из домена униформних програма и програмских активности. **Најављена је модификација ове листе па се корисници упућују да прате инструкције које ће бити остављане на званичном сајту Општине.** Одељење за финансије и привреду ће иновирани листу униформних индикатора поставити у делу који се односи на припрему буџета Општине Владичин Хан за 2018. годину.

Униформност програма и програмских активности и индикатора обезбеђује да јединице локалне самоуправе међусобно упореде трошкове и квалитет услуга пружених грађанима у оквиру тих програма и програмских активности. Такође, та униформност програма и програмских активности и њихова усклађеност са секторима и програмима на централном нивоу, омогућује да се спроведе финансијска анализа и прате активности корисника буџета у одређеним областима на свим нивоима власти.

Препоручује се свим буџетским корисницима, у циљу редуковања физичког обима поднете документације, да приликом попуњавања прописаних образаца, редове са контима која остају празна

уклоне опцијом „**Hide**”. За све додатне информације и техничку помоћ око попуњавања прописаних образаца у електронској форми можете се обратити на телефон Одељења за финансије и привреду Општинске управе Владичин Хан 017/390-509 или у канцеларији број 12 на другом спрату зграде Општинске управе.

6. ПОСТУПАК И ДИНАМИКА ПРИПРЕМЕ БУЏЕТА ОПШТИНЕ ЗА 2018. ГОДИНУ И ПРЕДЛОГА ФИНАНСИЈСКИХ ПЛАНОВА КОРИСНИКА БУЏЕТА

Припрема и доношење буџета јединица локалне самоуправе дефинисана је чланом 31. Закона о буџетском систему :

5. јул – министар доставља упутство за припрему одлуке о буџету локалној власти

01. август – локални орган управе надлежан за финансије доставља упутство за припрему буџета локалне власти,

01. септембар – директни корисници средстава буџета локалне власти достављају предлог финансијског плана локалном органу управе надлежном за финансије за буџетску и наредне две фискалне године,

15. октобар - локални орган управе надлежни за финансије доставља нацрт одлуке о буџету надлежном извршном органу локалне власти,

1. новембар - надлежни извршни орган локалне власти доставља предлог одлуке о буџету скупштини локалне власти,

20. децембар - скупштина локалне власти доноси одлуку о буџету локалне власти и

25. децембар – локални орган управе надлежан за финансије доставља министру одлуку о буџету

7. НАЧИН ИСКАЗИВАЊА РОДНЕ АНАЛИЗЕ БУЏЕТА – ФИНАНСИЈСКИХ ПЛАНОВА

Члан 16. Закона о изменама и допунама Закона о буџетском систему („Службени гласник РС“ 103/2015 дефинише да се одредбе овог закона које се односе на родно одговорно буџетирање примењују на буџетске кориснике у складу са годишњим планом поступног увођења родно одговорног буџетирања а у целини од доношења буџета Општине Владичин Хан за 2020. годину.

Приликом припреме програмског модела буџета дефинишу се родно одговорни циљеви и родни индикатори, којима се приказују планирани очекивани доприноси програма, програмских активности и пројеката у остваривању родне равноправности. Ова одредба Закона треба бити примењена у предлозима финансијских планова за 2018. годину.

Увођење родно одговорног буџетирања примењиваће се на програме, програмске активности и пројекте корисника буџета Општине Владичин Хан сходно плану поступног увођења родно одговорног буџетирања који ће донети Општинско веће Општине Владичин Хан а на предлог Одељења за финансије и привреду Општинске управе Владичин Хан.

Одабрани буџетски корисници у обавези су да у својим финансијским плановима обезбеде:

- Формулацију јасног циља који доприноси унапређењу равноправности између жена и мушкараца у одговарајућим програмима,
- Формулацију бар једне активности у оквиру програма која ће допринети постизању циља унапређења равноправности између жена и мушкараца у одговарајућем програму,
- Да сви индикатори који се односе на лица буду разврстани на жене и мушкарце.

Потребно је укратко описати користи програма за жене и мушкарце (ако је могуће представити садашње податке о женским и мушким корисницима), уколико је доступно на основу анализе корисника програма. Уколико подаци који су потребни за родну анализу нису доступни, навести да ће 2018. година послужити за прикупљање почетних података.

Приликом описа сврхе програма потребно је навести и утицај на унапређење родне равноправности.

Приликом навођења правног основа потребно је навести законе из области родне равноправности (Закон о равноправности полова, Закон о забрани дискриминације и др.).

Приликом описа програма и образложења кључних активности и услуга које се спроводе, односно пружају, обавезно навести и активности – услуге које ће буџетски корисник спровести односно пружити ради остваривања циља у које је дефинисана родна компонента.

Примери различитих начина за уродњавање односно укључивање родне перспективе у циљеве и индикаторе у оквиру програмске структуре сликовито су описани у Упутству за увођење родно одговорног буџетирања Министарства финансија Републике Србије које чини саставни део овог упутства.

8. НАЧИН ИСКАЗИВАЊА ПРОГРАМСКИХ ИНФОРМАЦИЈАМА

Кључне новине до којих је дошло преласком на програмски модел буџета односе се на чињеницу да су средства расподељена по елементима програмске структуре.

Уведене су програмске информације које служе додатном појашњењу нафмене буџетских средстава и као додатни инпут за доношење одлука о одобрењу буџетских средстава (и дефинисању лимита). Основне програмске информацију јесу циљеви и показатељи тј. Индикатори.

Циљ представља сажету изјаву о томе како треба да изгледа жељено (промењено) стање коме се тежи, а у односу на идентификовану ситуацију односно тренутни проблем, и различито се дефинишу за програм, програмску активност или пројекат.

ЦИЉЕВИ И ПОКАЗАТЕЉИ ПРОГРАМА.

Најчешћи циљ програма представља специфични друштвени или економски исход који треба остварити у средњорочном периоду спровођењем активности у оквиру програма.

Корисници буџета као основу за утврђивање циљева програма користе посебне циљеве дефинисане средњорочним планом органа, односно документима јавних политика које се односе на њихов делокруг, које је потребно адекватно распоредити по програмима (1-3 циља по програму). Остварење циља искључиво или превасходно може да се припише реализацији активности и пројеката у оквиру програма за који је тај циљ постављен.

За праћење постизања утврђеног циља *програма* користе се показатељи исхода, који су у директној вези с тим циљем. Приликом утврђивања показатеља, потребно је анализирати на који начин се најадекватније и најпрактичније може мерити постизање циља. Често је потребно утврдити више од једног показатеља да би се на свеобухватан начин измерило постизање циља. Међутим, да би се сачувао фокус, треба се усредсредити на мањи број (1-2) кључних показатеља. Ако се користи превише показатеља, то може створити презасићење информацијама.

Када се утврђују показатељи, важно је да се на уму има:

Јасноћа – из примене показатеља треба да се види да ли институција постиже циљеве које је себи поставила. Показатељи треба да буду разумљиви свима који их користе (руководиоцима програма, руководству органа управе, министарству надлежном за послове финансија, Влади итд.).

Доступност података – подаци за одабран показатељ морају бити лако доступни и прикупљени уз прихватљиве трошкове.

Такође приликом дефинисања показатеља потребно је тежити ка томе да они задовоље критеријум SMART. SMART или МУДРО дефинисани показатељи су они који су *Мерљиви* - могу се квантитативно одредити кроз број или проценат, *Уоквирени временски* - поседују временску одредницу на крају које

се врши мерење и поређење са планираним величинама, *Достижни* - представљају компромис између жеља и могућности, односно узимају у обзир реалне компетенције, расположивост ресурса и потенцијалне ризике, *Релевантни* - пружају информације које недвосмислено и директно доприносе остварењу дефинисаних циљева, *Одређени* - недвосмислено одсликавају стање или ниво активности који се желе постићи.

Када се утврђују показатељи за праћење остварења циљева програма потребно је, у мери у којој је то адекватно, користити **постојећу** статистику органа, ону која се користи за извештаје који се достављају различитим организацијама (као што су *OECD*, Светска здравствена организација итд.) или за интерне сврхе (за доношење одлука руководства).

ЦИЉЕВИ И ПОКАЗАТЕЉИ ПРОГРАМСКИХ АКТИВНОСТИ И ПРОЈЕКТА.

Циљеви *програмских активности* и *пројеката* су **циљеви нижег нивоа** – *средњорочни* и *краткорочни* – који су релевантни за остварење циљева програма. Циљ *програмске активности* и *пројекта* може се односити на одређени **исход**, али и на непосредне **излазне резултате** који се остварују њиховим спровођењем. Када се односе на излазне резултате, циљеви *програмске активности* или *пројекта* често указују на унапређење пружања јавних услуга корисника буџета. За сваку *програмску активност* и *пројекат* потребно је утврдити 1 – 2 циља.

За мерење учинка *програмских активности* и *пројеката* утврђују се показатељи исхода, показатељи излазних резултата или комбинација та два типа показатеља која на најреалистичнији начин одсликава напредак у остварењу циља *програмске активности* или *пројекта* (1–2 показатеља по циљу). Важно је нагласити да показатеље исхода треба утврдити кад год је то могуће јер пружају податке који су од највећег интереса за ширу јавност.

Циљ *програмске активности* или *пројекта* често се односи на унапређење неке јавне услуге коју пружа корисник буџета. У наставку су дате смернице и примери како се показатељи излазних резултата могу користити за мерење и праћење квантитета, квалититета или ефикасности пружене услуге:

- Показатељи којима се мери **квантитет**, односно **обим пружених услуга** су на пример: проценат вакцинисане деце; број емитованих реклама у кампањи против пушења; проценат обрађених захтева за издавање грађевинских дозвола итд.
- Показатељи за мерење **квалитета пружених услуга** које је најједноставније утврдити су показатељи **ажурности**, показатељи **задовољства корисника услуга** итд. Показатељима ажурности мери се колико се брзо пружа одређена услуга, што је излазни резултат, на пример: просечно време између пријема пацијента у болницу и времена када му је пружена здравствена услуга; просечно време обраде захтева за издавање грађевинске дозволе; итд. Постоји више врста показатеља **задовољства корисника услуга**, почевши од показатеља на основу којих се добијају подаци о укупном нивоу задовољства, до показатеља на основу којих се добијају подаци о специфичним аспектима задовољства пруженом услугом, нпр. проценат корисника услуге који сматрају да је пружалац услуге љубазан. Да би се добили специфични подаци о унапређењу задовољства пруженом услугом, утврђују се показатељи у складу с којима се осмисле анкете које се потом периодично спроводе и сл.
- Показатељима **ефикасности** мери се остварење резултата по адекватној цени. Најчешће се користи показатељ **јединичне цене пружене услуге**. Примери показатеља утврђених на тај начин су: цена по датој вакцини (укључујући пружање услуге); цена по обрађеном захтеву за издавање грађевинске дозволе;

Како је фокус програмског буџета на коришћењу информација о исходима програмских активности и пројеката, као и квантитета, квалитета и ефикасности пружања јавних услуга, није потребно дефинисати циљеви и показатеље учинка за програмске активности типа:

- администрација и управљање
- трансфер
- накнаде корисницима социјалне заштите
- буџетска резерва

За програмске активности типа **управни послови** (давање мишљења и сагласности, решавање предмета, администрирање стипендија и сл.) циљеви и показатељи учинка се дефинишу само ако:

- се тичу квалитета и ефикасности пружене услуге (нпр. просечно време или трошак обраде предмета)
- Детаљне инструкције са примерима у погледу дефинисања циљева и индикатора могу се наћи у Упутству за израду програмског буџета Министарства финансија које је ажурирано маја текуће године а униформни циљеви и индикатори дефинисани су од стране СКГО.

III ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Сви буџетски корисници Општине Владичин Хан, имају обавезу да планирају средства за потрошњу у складу са својим надлежностима, тј. делокругом својих активности које су прописане законским одредбама из њихове надлежности. Исто тако, сви буџетски корисници, који имају планиране донације, у својим буџетским захтевима требају да наведу законску и другу регулативу на основу које планирају исте, те да образложе њихову намену.

Приликом планирања буџетских расхода и издатака за наредну годину неопходно би било планирати посебне буџетске ставке у циљу планирања наменског трошења средстава из прихода који се остварују по посебним прописима. Уколико законске одредбе то предвиђају, потребно је усвојити посебне програме за трошење ових средстава.

Приходи који се остварују по посебним прописима су:

- накнада за промену намене пољопривредног земљишта ;
- накнада за коришћење шума и шумског земљишта ;
- приходи од новчаних казни за прекршаје, предвиђене прописима о безбедности саобраћаја;
- средства која се остварују од давања у закуп пољопривредног земљишта, ...

Претходно наведено односи се на одељења Општинске управе и буџетске кориснике у чијој су надлежности распоред и коришћење средстава по посебним програмима коришћења наменских средстава односно прихода који се остварују по посебним прописима, као и остали буџетски корисници који остварују приходе по посебним законским прописима и исте реализују по посебним програмима.

Приликом планирања буџета, сви буџетски корисници су дужни да се придржавају начела рационалности и штедње. У оквиру ограничених средстава, буџетски корисници као приоритет треба да планирају законске и уговорене обавезе (плате, накнаде, закључене уговоре, преузете обавезе и сл.). Нарочито скрећемо пажњу да је због реалног, истинитог и суштински исправног планирања активности свих корисника буџета Општине Владичин Хан потребно да се у буџетском захтеву ставке расхода детаљно писмено образложе, како би буџет Општине за 2018. и наредне две године био усклађен са „Правилником о стандардном класификационом оквиру и Контном плану за буџетски систем

Сви буџетски корисници, дужни су да доставе захтеве за буџетским средствима за 2018. и наредне две године годину на начин предвиђен овим Упутством. За непоштовање буџетских ограничења и садржаја буџетског захтева, као и рокова за израду и достављање захтева, предвиђене су санкције у складу са чланом 103. Закона о буџетском систему.

Број: 400-5/2017-IV-02

Датум: 28.07.2017. године

**Руководилац Одељења,
Бранка Милосављевић**